

'ZO SPREEKT DE HEER'

SPREEKT DE HEER ZO?

Antwoord op vragen, deel 1

Prof. J. Van der Veken

In 'Bouwen aan de Nieuwe Aarde' 89-1 hebben we onder de titel 'De woordgaven: Tongentaal, Profetie en Woord van Kennis' (nr. 0189 op www.stucom.nl) verslag gedaan van het onderricht dat Prof. J. Van der Veken hierover gegeven heeft op het leidersweekend oktober '88. In dat weekend is hij ook uitvoerig ingegaan op een aantal vragen, die mensen zich stellen rond de profetie in de groepen. Wij geven u daarvan de volgende samenvatting.

Redactie.

Als het belangrijkste probleem in de charismatische vernieuwing -en ook in de Kerk- noemt Prof. J. Van der Veken 'het samengaan van Gods actie en de menselijke activiteit: hoe moeten we dat inzien en bedenken; wat bedoelen wij wanneer we zeggen 'dat is het woord van God'? Wat bedoelen wij wanneer wij zeggen: 'wij zijn het volk van God'? Hij zegt er het volgende over:

"De Bijbel is het woord van God. Maar wat doen we dan met al die woorden die zagezegd door Jahwe gesproken of in zijn naam gesproken worden? Wie geeft de opdracht de volkeren af te slachten, of de kinderen van de tegenstanders met de kop tegen de rots te verbrijzelen?"

Belangrijk is in te zien dat in de Bijbel ook een geleidelijke groei is in verband met wie God is. In 'het brandende braambos', in de Uittocht, zit men nog in een systeem van 'God is met ons en God is tegen de Egyptenaren'. Maar na de uittocht leert men inzien dat God zijn wil kan doen, zelfs door de koning van Assyrië. Geleidelijk aan begint men in te zien dat God niet in het gedruis is, maar in het hart.

De eigenlijke boodschap van de Bijbel is niet gevat in deze of gene bijbeltekst, maar in de dynamiek van de Bijbel die ligt te worstelen van mensen met een beter zicht op God, met een beter verstaan van wie God is. Dat heeft als gevolg dat men met een bijbeltekst iedereen kan plat slaan. Bijbelteksten moeten gezien worden als Gods *geïncarneerd woord*, ze horen thuis in een bepaalde, historische situatie. Het is van het allergrootste belang dat wij dat leren zien. Dat brengt tegelijkertijd mee dat wij tal van dingen tot de juiste proportie herleiden, maar dat wij God ook in die geleidelijke openbaring aan het werk zien. Mij lijkt dus dat het samendenken van het goddelijke en het mense-

lijke een van de belangrijkste taken is die vandaag de dag moeten worden geacht."

Als een profetie uitgesproken wordt en de persoon eindigt met 'Dit zegt de Heer', dan heb ik persoonlijk daar moeite mee. Wat vindt u daarvan?

"Wel, dat is een literair genre. Het is de grotere van 'Divino afflante Spiritu' (Pius XII, 30-9-43), dat de Bijbel moet begrepen worden vanuit de literaire genres. Dat wil zeggen dat een psalm iets anders is dan een historische tekst; dat is weer iets anders dan een verhaal, zoals bijvoorbeeld het boek Esther. De Bijbel is niet één boek, hét Boek, maar een bibliotheek! Alle literaire genres zijn daarin vertegenwoordigd. Welnu: 'Dit zegt de Heer' is een manier om die tekst tussen aanhalingstekens te zetten: die tekst bedoelt Gods licht op deze situatie zichtbaar te maken. Maar dat heeft niets te maken met 'God heeft mij die tekst ingeblazen'. Zo werkt de profetie niet. Het is altijd ook de profeet die spreekt. De profetie is noch rechtstreeks het woord van God in de zin van 'God blaast het in', en ook niet 'alleen maar mensenwoord'. Alleen dan begint men te begrijpen waarover het gaat. Dat is toepasselijk én op de Bijbel, en ook op de Kerk en op het Godsvolk en op het Kerkelijk Gezag, feitelijk op alles."

Prof. Van der Veken licht dit toe aan de hand van de pauskeuze. Hij zegt er o.a. dit van: "Op het moment dat de paus nog gekozen moet worden weet niemand in de hemel en op aarde wie mogelijkerwijs de paus zal worden. Dat is op dat moment nog niet te weten. Het is in het menselijk zoeken, in de onderscheiding der geesten in gebed dat een kandidaat eruit komt. En degene die er dán uit komt, is de kandidaat

van de Heilige Geest. Er is géén andere manier om de paus te kiezen.

Dit toont heel goed aan dat, als wij menselijkerwijs in het licht van de Geest ons best doen, wat wij dán kiezen is wat God zegt en denkt en doet in déze situatie. Als wij minder-Geestvervuld zijn, dan kiezen wij soms een minder-Geestvervulde kandidaat. Als wij minder-Geestvervuld zijn, spreken wij minder-Geestvervulde profetieën."

Als je tijdens een dienst een profetisch woord krijgt en zelf weet dat het goed is, kun je dat dan niet uitspreken?

"Ja. Je móet het uitspreken zelfs. Maar je moet wachten op het goede moment. Meestal komt iemand anders al met een woord dat daar bij past. Wat moet je dan doen? Tijdens de gebedsbijeenkomst probeer ik zelf zo weinig mogelijk te zeggen; als het vlot, als er voldoende woorden zijn en voldoende teksten, als iemand anders zijn bijbel neemt en er wordt gebeden, dan zou ik zeggen: des te beter. 'Als Christus maar geprekt wordt'.

Maar als het stukt, of er is niet voldoende bezieling en er zijn geen profetenwoorden, dan voel ik het nodig van mijn duit in het zakje te doen. Men moet durven het gebed mee opbouwen. De veiligste vorm is volgens mij te beginnen met het uitspreken van een bijbelwoord, dat ik op dat moment gepast vind. Dan ben ik er zeker van helemaal in de lijn van God te spreken.

Vraag is of er in onze gebedsgroepen zijn. Wel, ik zou zeggen: de profetenwoorden, de echte, degene die werkelijk transparant genoeg zijn om Gods wil nu op deze situatie duidelijk te maken, zijn zeer zeldzaam. Een echt dragend, origineel woord is iets dat zeer zelden voorkomt. Maar dat wil niet zeggen dat de profeten niet meer mogen spreken. Het is juist vanuit een profetische traditie dat ook meer-Geestvervulde profeten kunnen ontstaan. En daarom moeten ook de kleine profeten een duit in het zakje doen, opdat er misschien ooit eens een grote profeet zou kunnen opstaan. Daarom is het jammer als in een groep de profetie verloren zou gaan doordat men er huiverig voor is. Maar het is ook jammer, indien de profetie te goedkoop zou worden, indien alle profetieën slordig waren."

Is het belangrijk of er in tongen gezongen of gebeden wordt, opdat de gave van profetie zou kunnen gedijen?

"Ik zou zeggen: ja. Ik vind die tongentaal een erg belangrijk onderwerp. Waarom? Het is de minste van de gaven. Ik zou zeggen: als we dát nog niet kunnen, als we nog zó geblokkeerd zijn dat we nog niet 'in tongen' kunnen spreken -wat het allereenvoudigste is- dan is er niet voldoende vrijheid in de groep om op een meer gearticuleerde manier tot God te spreken. Daarom is het dus zo dat tongentaal in zekere zin werkt als een barometer. Dat mag u niet mythologisch begrijpen, alsof het 'de taal is van de Heilige Geest'. Nee, het is een soort vrij worden, een soort loskomen van het gearticuleerde spreken. Het is een niet meer vastklampen aan de taal die altijd beperkend is. Het is een doorbreken van het gearticuleerde spreken om toch te blijven bidden. Het getuigt van een soort vrijheid, een soort ontspannenheid, een soort loskomen. En zonder vrijheid om in een bijzondere situatie 'Gods Woord' te spreken kan er geen profetie zijn."

Wat kan de reden zijn dat je een tijd regelmatig een woord van God kunt doorgeven en dan weer een lange tijd niet. Wat kan er de oorzaak van zijn dat er na een tijd minder woorden komen in een groep die al langer bestaat?

"Ik denk dat het ongeveer vergelijkbaar is met een dichter, die nu eens uitzonderlijk productief is en de ene bundel na de andere schrijft, en dan jaren niets meer te vertellen heeft. Daar is een soort groeiritm; niet iedereen moet altijd hetzelfde bijbrengen. Het kan zijn dat iemand gedurende zekere tijd de gemeenschap draagt, opnieuw inspireert en dan wegens God ook nog een woord te zeggen heeft. Als men na een tijdje minder te zeggen heeft, moet men daar niet over treuren, en zeker niet wanneer er anderen zijn die de plaats kunnen innemen. Ik zou haast zeggen: men moet eigenlijk blij zijn dat de zaken zonder ons draaien. Wat ouders moeten doen voor hun kinderen is wat wij moeten doen voor de gemeenschap. Het is erg belangrijk dat daar ook een beetje doorstroming is."

Wat betekent het dat sommige profetieën begeleid worden door tekenen van kracht of door mirakels?

"Ik denk dat ten eerste veel meer mirakels gebeuren dan we denken, en dat ook mirakels in zekere zin een taak hebben. Wat is de taak van een mirakel? Dat is van verwondering wekken. Mirakel wil niet zeggen dat natuurwetten doorbroken worden. Dat is een verkeerde opvatting van wat een mirakel is. Genezing in een context van gebed wekt verwondering; in die zin kunt u spreken van 'miraculeuze' genezing. Over h oe die genezingen nu feitelijk werken, weten we weinig. U moet dus een andere bepaling hebben van een mirakel. Een mirakel, in de definitie van de Jezuiet Monden, is datgene wat in een bepaalde geloofscontext verschijnt als antwoord op een gebed. Dat heeft met al of niet natuurlijk zijn niet veel te maken.

Ik heb dus gezegd dat God roepers roept, en Hij begeleidt dat met wonderen en tekenen. Gebeurt dat nu ook? En hoe?

Ik denk inderdaad dat dat gebeurt. Ik denk dat de dingen die we in de Bijbel lezen, die u in de levens van de heiligen kunt lezen, ook vandaag de dag evengoed kunnen gebeuren in de christelijke gemeenschappen. Ik denk dat veel van die mirakelen gebeuren, zelfs buiten het christendom. Er zijn allerlei wondere dingen, waarvan wij nauwelijks iets weten. Het is ook heel moeilijk te weten. Het is niet controleerbaar. Maar daarom moet u het nog niet verwerpen; u moet er ook niet te vlug hoog mee oplopen; u moet het gewoon onderzoeken, en het goede behouden. Er is op dat gebied nog enorm veel te doen. Er zijn eigenlijk geen goede theorieën rond dergelijke fenomenen."

Doen we juist niet te veel aan profetie in onze gebedsgroepen? Ik heb er nog steeds moeite mee. Een profetie is toch nog iets anders dan getuigen, dan getuigen van God?

"Ik denk niet dat wij te veel doen aan profetie in onze gebedsgroepen. Bijvoorbeeld in het Vlaamse land zeker niet genoeg. Uit schrik, en voor een deel uit verkeerde interpretatie, waar ik tegenin ga. Maar anderzijds is het ook zo dat u de profetie niet een te zwaar gewicht moet geven, juist zoals de verschijningen van O.L.

Vrouw niet een te zwaar gewicht moeten krijgen in het geloofsbewustzijn."

Dan gaat Prof. Van der Veken in op het 'hoe' van verschijningen. Niemand kan daarop een antwoord geven. Dat de vraag is: wat er bij die verschijningen gebeurt, is dat fundamenteel goed; wat zijn de vruchten?

Dan vervolgt hij weer over de profetie.

"In de apostolische geloofsbelijdenis wordt niet veel over de werking van de Heilige Geest gezegd. In de geloofsbelijdenis staat alleen: '... die gesproken heeft door de profeten'. Maar niets over de charismatische werking. Wat is daarvan de oorzaak? Wel, de oorzaak is dat de geloofsbelijdenis een 'stichtende' tekst is. Die heeft voor het geloof de betekenis van een grondwet. En aan een grondwet voegt men niets toe. De grondwet heeft in zekere zin genoeg aan zichzelf. Maar die grondwet moet dan wel toegepast worden in de concreetheid van het leven.

De Kerk heeft altijd een beetje huiverig gestaan tegenover de profetieën en profeten, omdat die gemakkelijk verkeerd begrepen kunnen worden. Maar dat wil niet zeggen dat die niet hun eigen functie hebben: ze hebben hun eigen functie. Die moeten dus de kans krijgen om te spreken. Ik moet heel nederig zeggen dat ik vind dat zowel in Vlaanderen als, denk ik, in Nederland er eigenlijk heel weinig 100% Geestvervulde profetieën zijn. Maar dat stoort mij niet; integendeel, ik zou argwaan krijgen indien ze zo geestelijk waren dat ze 100% vanwege God leken te komen. Dan gaan de mensen zich zéker vergissen. Paulus schrijft: 'Ons profeteren is stukwerk'. Maar l aat het dan stukwerk zijn. L aat de gedichten zijn wat ze vandaag de dag zijn. L aat de kunstenaars worstelen met de esthetische expressie. Ik zou zeggen: beter zo'n kunst dan helemaal geen kunst; beter zo'n gedichten dan helemaal geen gedichten; beter zo'n profetie dan helemaal geen profetieën. Het zijn tenslotte woorden van aansporing, van toepassen van wat men denkt Gods licht te zijn op deze situatie.

Uit: Bouwen aan de Nieuwe Aarde, nr. 5 1989.

* Dit artikel is gebaseerd op een geluidsopname uit 1988 in Baak.

De tekst is door prof. Van der Veken zelf nagekeken en goedgekeurd voor publicatie.

Dit is document 0190 op www.stucom.nl en sluit aan op 0189, een lezing over de woordgaven: tongentaal, profetie en woord van kennis. Deel twee van antwoorden op vragen is nr. 0191.